

Sygn. akt II PSK 404/21

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z powództwa J.G.
przeciwko G. Sp. z o.o. w O.
o ustalenie istnienia stosunku pracy, o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 listopada 2022 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie
z dnia 23 sierpnia 2021 r., sygn. akt IV Pa 59/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 23 sierpnia 2021 r., zmienił wyrok Sądu Rejonowego w Olsztynie z dnia 25 maja 2021 r., w ten sposób, że oddalił powództwo o ustalenie istnienia stosunku pracy między powodem a G. Sp. z o.o. w O., w okresie od dnia 1 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2009 r.

W sprawie ustalono, że J.G. w 2009 r. zawarł z pozwaną 12 umów o dzieło, przy czym każda opiewała na okres jednego miesiąca. Umowy przewidywały wykonanie przez powoda dzieła w postaci analizy efektywności ochrony mienia. W rzeczywistości J.G. nie wykonywał analizy, lecz fizycznie ochraniał obiekt Sądu Okręgowego w O. przy ul. [...]. Od dnia 1 stycznia 2010 r. powód zawarł z pozwaną umowę o pracę na czas określony do dnia 31 grudnia 2014 r. na stanowisku pracownik ochrony w pełnym wymiarze czasu pracy.

W ocenie Sądu Okręgowego, spór sprowadzał się rozstrzygnięcia czy zatrudnienie powoda na stanowisku pracownika ochrony (w roku 2009) wykazywało cechy zatrudnienia pracowniczego.

Sąd Okręgowy wskazał, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało, iż czynności powoda jako pracownika ochrony w okresie spornym składały się na zestaw prostych, powtarzalnych czynności, a mianowicie obsługa szatni (7.00-16.00) oraz praca na monitoringu (16.00-7.00) w budynku Sądu Okręgowego. W zakresie tych ostatnich czynności wymieniony dokonał wpisów w dzienniku służby, gdzie odnotowywał jej przebieg (godzina załączenia alarmu, obchodu, wejścia bądź opuszczenia budynku Sądu przez pracownika Sądu itp.). Wymieniony świadczył pracę w systemie 24/48. W związku z tym, że siedziba G. znajdowała się z dala od miejsca jego pracy oraz ze względu na charakter powierzonych mu czynności nadzór nad jego pracą siłą rzeczy był ograniczony (sporadyczny), nie mówiąc już o braku wydawania na bieżąco poleceń, co do sposobu wykonywania pracy. W tej sytuacji Sąd Okręgowy nie stwierdził, że w niniejszej sprawie występowała cecha wyróżniająca umowę o pracę od innych umów cywilnych, jakim jest podporządkowanie pracownicze. W tym aspekcie odwołał się do orzecznictwa Sądu Najwyższego, zgodnie z którym wykonywanie usług dozoru nie musi odbywać się wyłącznie w ramach stosunku pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 1998 r., I PKN 191/98; z dnia 9 grudnia 1999 r., I PKN 432/99, OSNAPiUS 2001 nr 9, poz. 310; z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 82/10; z dnia 25 października 2016 r., I UK 446/15, czy postanowienie z dnia 5 listopada 2013 r., II PK 161/13).

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik powoda, zaskarżając wyrok Sądu Okręgowego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na jej oczywistą zasadność w zakresie naruszenia w art. 353¹ k.c. oraz art. 22 § 1 k.p.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Wykładnia art. 22 k.p. była wielokrotnie przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego, tak w kwestii znaczenia nazwy umowy oraz woli stron dla oceny rzeczywistego charakteru danego stosunku prawnego, jak i reżimu wykładni treści zawartej umowy, i ma obecnie ugruntowany charakter. Zgodnie z art. 22 § 1 k.p., przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Z kolei § 1¹ tego artykułu stanowi, że zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy, a według § 1², nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną przy zachowaniu warunków wykonywania pracy, określonych w § 1. Z brzmienia art. 22 § 1, § 1¹ i § 1² k.p. wynika, że zasadnicze znaczenie w procesie sądowego badania, czy dany stosunek prawny jest stosunkiem pracy, ma ustalenie, czy praca, wykonywana w ramach badanego stosunku prawnego, faktycznie posiada cechy wymienione w art. 22 § 1 k.p. Z art. 22 § 1¹ k.p. wynika bowiem, że sąd w pierwszej kolejności bada, czy dana praca jest zatrudnieniem w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p., a art. 22 § 1² k.p. stanowi dla pełnej jasności, że w razie wykonywania pracy w warunkach określonych w § 1 tego artykułu nie jest dopuszczalne zastąpienie umowy o pracę umową cywilnoprawną. Istotnym sensem regulacji zawartej w § 1¹ i § 1² k.p. jest więc przeniesienie ciężaru badania charakteru stosunku prawnego, w ramach którego praca jest świadczona, z ustalania i wykładni treści umowy zawartej przez strony na ustalenie faktycznych warunków jej wykonywania. Gdy umowa faktycznie jest wykonywana w warunkach wskazujących na stosunek pracy, to takie ustalenie, a nie treść oświadczeń woli złożonych przy jej zawieraniu, decyduje o charakterze łączącego strony stosunku prawnego. Co więcej, sąd pracy może ustalić istnienie stosunku pracy nawet wtedy, gdy strony w dobrej wierze zawierają umowę cywilnoprawną, lecz jej treść lub sposób realizacji odpowiada cechom stosunku pracy.

Ugruntowany jest także pogląd, że wola stron (art. 353¹ k.c. w związku z art. 300 k.p.) nie może przełamać normatywnej formuły wyrażonej w art. 22 § 1, § 1¹ i § 1² k.p. W rezultacie, woli stron można przypisać decydujące znaczenie

dopiero wtedy, gdy zawarta umowa wykazuje cechy wspólne dla umowy o pracę i umowy prawa cywilnego z jednakowym ich nasileniem.

W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Te przesłanki, na gruncie rozpoznawanej sprawy, nie występują.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. W związku z tym, opierając się na treści art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

as

ał